

Sprovođenje Istraživanja višestrukih pokazatelja (MICS) u Srbiji

Jedan od glavnih mehanizama podrške Vladi Republike Srbije odnosi se na povećanu raspoloživost i upotrebu podataka radi kreiranja politika zasnovanih na dokazima i praćenju njihovog sprovođenja. Među ključnim instrumenima u tom nastojanju je Istraživanje višestrukih pokazatelja (MICS), koje je započeto 1996. godine i koje se ponavljalo na svakih pet godina sve do 2014. godine. Od 1995. godine, UNICEF je podržao sprovođenje pet krugova Istraživanja višestrukih pokazatelja (MICS) širom sveta, pri čemu je sprovedeno blizu 300 istraživanja u preko 100 zemalja. Srbija je jedna od malobrojnih zemalja¹ u kojima su sprovedena svih pet prethodnih krugova MICS istraživanja.

MICS istraživanje je od samog početka bilo instrument koji evoluira i reaguje na promene potreba za podacima, proširujući se sa 28 pokazatelja u MICS 1 na 166 pokazatelja u MICS 5 i postajući ključni izvor podataka o zaštiti deteta i obrazovanju u ranom detinjstvu, kao i jedan od glavnih izvora podataka o obrazovanju, zdravlju, ishrani i opštoj dobrobiti dece, žena i muškaraca.

MICS istraživanje je od 2005. godine prošireno, te je pored nacionalno reprezentativnih podataka o stanju opšte populacije pružilo i nacionalno reprezentativne podatke o stanovništvu iz romskih naselja. Zahvaljujući visokom kvalitetu njegovih podataka, MICS istraživanje predstavlja glavni izvor statističkih podataka za izradu i praćenje mnogih politika socijalne inkluzije, uključujući i politike inkluzije Roma.

Osnova za izradu i praćenje politika

Zahvaljujući raspoloživosti pouzdanih, međunarodno uporedivih i disagregiranih podataka, izrađene su značajne međunarodne i nacionalne politike i strategije, a njihovo sprovođenje se prati na osnovu podataka iz MICS istraživanja. Ključne politike se oslanjaju na podatke iz MICS 6 istraživanja.

¹ Međutim, to se desilo u tri različite države – MICS I istraživanje je sprovedeno 1996. godine, a MICS II 2000. godine kada je Srbija bila deo Savezne Republike Jugoslavije. MICS 3 istraživanje je sprovedeno 2005. godine kada je Srbija bila deo Državne zajednice Srbija i Crna Gora, koja je prestala da postoji 2006. godine kada je Srbija postala nezavisna.

Instrument za praćenje Ciljeva održivog razvoja

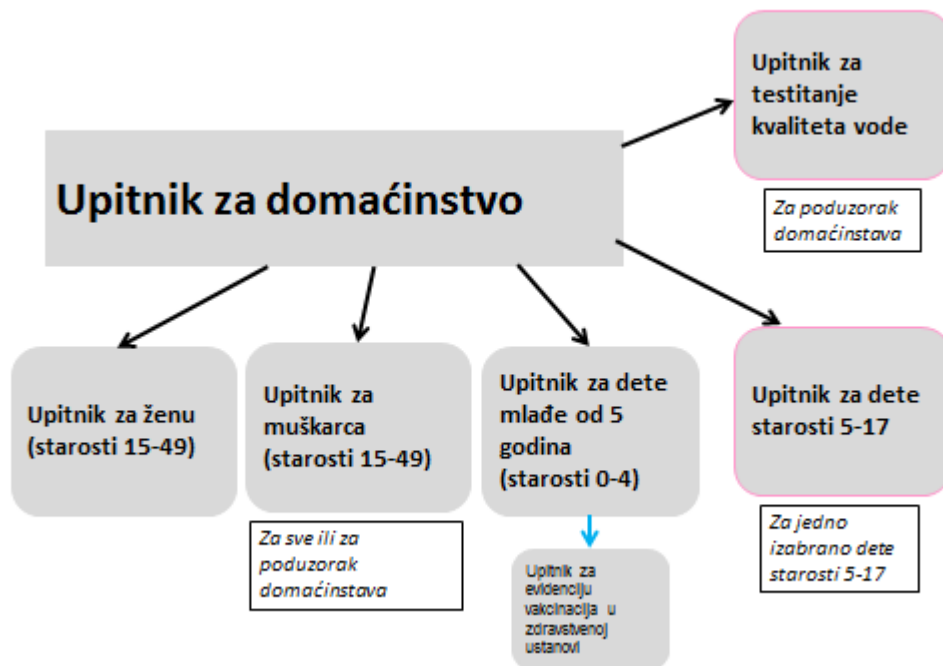
Kao posledica usvajanja Ciljeva održivog razvoja i obaveze da se izveštava o 230 pokazatelja, MICS istraživanje je evoluiralo u instrument koji, putem samo jednog istraživanja, obezbeđuje podatke za više od 50% ciljeva održivog razvoja na osnovu podataka iz istraživanja koja se sprovode u domaćinstvima.

Indikator	Rang	Odgovorni entitet	Druge agencije
Stanovništvo ispod linije siromaštva	I	Nacionalne vlade	UNICEF, Svetska banka
Muškarci, žene i deca koji žive u višedimenzionalnom siromaštvu	II	Nacionalne vlade	UNICEF, Svetska banka
Zaostajanje u rastu	I	UNICEF	WHO
Pothranjenost/ gojaznost	I	UNICEF	WHO
Stručna pomoć pri porođaju	I	UNICEF	WHO, UNFPA
Stopa smrtnosti dece do pet godina	I	UNICEF	UN Odeljenje za stanovništvo, Svetska banka
Stopa neonatalne smrtnosti	I	UNICEF	UN Odeljenje za stanovništvo, Svetska banka
Puni obuhvat imunizacijom	III	WHO	UNICEF, UNFPA, UN Odeljenje za stanovništvo
Deca koja su potpuno imunizovana	I	WHO- UNICEF	
Rani razvoj deteta	II	UNICEF	UNESCO, OECD
Pohađanje predškolskog obrazovanja	I	UNESCO	UNICEF
Seksualno nasilje nad ženama i devojicama od strane intimnog partnera	II	UNICEF, UN Women, UNFPA, WHO	UNSD, UNDP

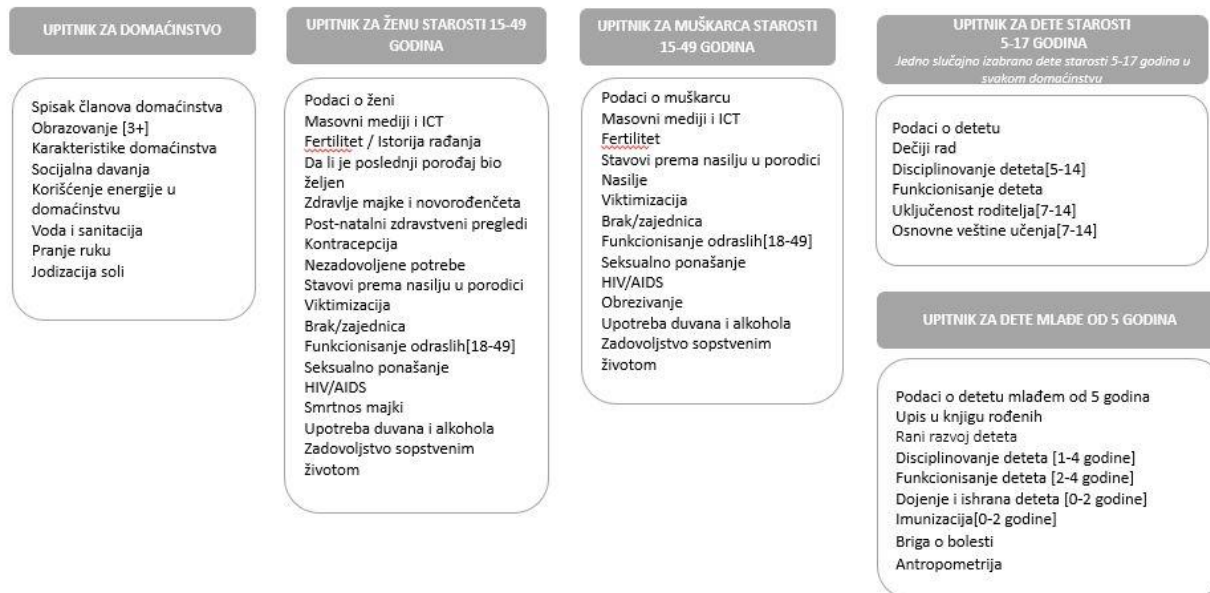
Indikator	Rang	Izvor	Druge agencije
Seksualno nasilje nad ženama i devojicama od strane osobe koja nije intimni partner	II	UNICEF, UN Women, UNFPA, WHO	UNSD
Rani brakovi	I	UNICEF	WHO, UNFPA, UN Women, UN Odeljenje za stanovništvo
FGM/C	I	UNICEF	UNFPA, WHO
Poboljšani izvori vode za piće	I	UNICEF, WHO	UNEP
Poboljšane sanitarne prostorije i pranje ruku	I	UNICEF, WHO	UNEP
Dečiji rad	I	ILO, UNICEF	
Disciplinovanje deteta	I	UNICEF	UNDP
Seksualno nasilje nad decom	II	UNICEF	UNSD, UNDP, UNODC
Upis u matičnu knjigu rođenih	I	UNSD, UNICEF	UNFPA, UN Odeljenje za stanovništvo
Zemlje sa(a) jednim ili više popisa stanovništva i stanova u poslednjih 10 godina; & (b) 100 procenata upisanih u matičnu knjigu rođenih, 80 procenata upisanih u matičnu knjigu umrlih	I	UNSD	UNFPA, IAG on CRVS, UN Odeljenje za stanovništvo

Upitnici i moduli MICS istraživanja

Za prikupljanje podataka postoji više opštih upitnika i modula. Na osnovu analize podataka koji nedostaju, zemlje prilagođavaju upitnike svojim nacionalnim kontekstima i daju prioritet ključnim modulima.

MICS6 moduli

Disagregacija podataka

MICS istraživanje je i dalje jedini izvor podataka o ishrani dece, ranom braku, dečjem radu i invaliditetu, razvoju u ranom detinjstvu i jedini izvor disagregiranih podataka o mnogim drugim pokazateljima koji usmeravaju procese sprovođenja politika socijalne inkluzije u Srbiji.

Sto osamdeset osam pokazatelja koji se prikupljaju putem MICS istraživanja mogu da se raščlane po:

- Regionima, upravnim jedinicama
- Mestu stanovanja (grad, grad – nehigijenska naselja, selo)
- Polu
- Starosti
- Obrazovanju
- Imovinskom stanju
- Etničkoj pripadnosti / veroispovesti/jeziku
- Migrantskom statusu
- Invaliditetu
- drugim kriterijumima i po kombinacijama gore navedenog

Okvirni kalendar za MICS 6 istraživanje u Srbiji

Formiranje Saveta za upravljanje projektom (Steering Committee) i Saveta za stručni (tehnički) nadzor (Technical Committees)	april 2018
Izbor modula i prilagođavanje instrumenata za prikupljanje podataka	april-avgust 2018
Predtest upitnika	novembar 2018
Ažuriranje popisnih krugova	januar - februar 2019
Trening osoblja za rad na terenu	mart 2019
Teren	april - jun 2019
Nacrt izveštaja o rezultatima istraživanja	jul - avgust 2019
Diseminacija	septembar 2019

Šta je MICS?

MICS (Istraživanje višestrukih pokazatelja), koji je razvio i podržava UNICEF, jedan je od najvećih međunarodnih programa upitnika za domaćinstva na celom svetu. Osmišljen je da prikupi procene ključnih pokazatelja koji se koriste za procenu položaja dece i žena. Od početka sprovođenja MICS istraživanja devedesetih godina prošlog veka, obavljeno je preko 300 istraživanja u više od 100 zemalja. U sklopu globalnih napora da se dalje razvijaju nacionalni kapaciteti za proizvodnju i analiziranje visokokvalitetnih i disagregiranih podataka, UNICEF je u oktobru 2016. godine pokrenuo šesti krug MICS istraživanja – posebno osmišljen da zadovolji potrebe kreatora politike u eri Ciljeva održivog razvoja.

Kako funkcioniše MICS istraživanje?

MICS sprovode nacionalni zavodi za statistiku (NZS), uz tehničku podršku i delimičnu finansijsku pomoć UNICEF-a i partnera. Sveobuhvatan skup instrumenata koji obezbeđuje UNICEF vodi istraživačke timove kroz svaki korak procesa MICS istraživanja – od opšteg planiranja, osmišljavanja i prikupljanja podataka na terenu do obrade, analize, tumačenja, dokumentovanja i distribucije podataka. U sklopu sprovođenja MICS istraživanja, UNICEF pruža i tehničku pomoć i obuku za anketne timove putem niza regionalnih radionica kao i podršku u zemlji i iz inostranstva.

MICS, etničke manjine i podnacionalni uzorci

Da bi se bolje pratila ravnopravnost i inkluzija u slučaju etničkih manjina, kao što su, na primer, romska deca, paralelno sa istraživanjima na nivou cele zemlje, mogu da se sprovedu i posebna MICS istraživanja u romskim naseljima. Prosečna veličina uzorka za MICS istraživanja koje se sprovode među Romima u regionu Evrope i

centralne Azije (ECA) jeste 1.400 domaćinstava. Moguće je i osmišljavanje podnacionalnih MICS istraživanja za određene geografske regione uključujući i enklave/područja koja nisu pod kontrolom države.

Upitnici i metodologija MICS 6 istraživanja

MICS upitnici su prošli rigoroznu metodološku proveru i validaciju da bi se proširio obuhvat instrumenata i uključile nove teme koje odražavaju pokazatelje Ciljeva održivog razvoja i teme koji se javljaju u Agendi 2030, uključujući: brzo ispitivanje kvaliteta vode, socijalne transfere, osnovne veštine učenja (deca uzrasta 7–14 godina), funkcionisanje dece i odraslih, migrantski status, korišćenje čistih goriva i tehnologije i viktimizaciju.

Obuhvatajući polovinu svih pokazatelja Ciljeva održivog razvoja koji mogu da se prikupe putem istraživanja koja se sprovode u domaćinstvima, MICS istraživanje sadrži sedam upitnika koji mogu da se prilagode kako bi odgovarali potrebama zemlje za podacima. MICS istraživanju mogu da se dodaju dodatna proverena pitanja kako bi se pomoglo popunjavanje preostalih praznina u nacionalnim podacima.

Uključivanje odgovarajućeg broja domaćinstava u MICS istraživanje je od presudne važnosti za pravljenje preciznih procena i omogućavanje disagregacije (po starosnoj grupi, polu, gradu/selu, kvintilu imovinskog stanja, invaliditetu, etničkoj pripadnosti, itd.). UNICEF-ova tehnička pomoć obuhvata obezbeđivanje stručnjaka za uzorkovanje koji će saradivati sa NZS radi utvrđivanja okvira uzorkovanja, veličine uzorka i pristupa u uzorkovanju. U proseku, standardni nacionalni uzorci u regionu ECA su između 5.000 i 8.000 domaćinstava. Uzorkovanje, prikupljanje i analizu podataka olakšava upotreba tehnologije za obradu u realnom vremenu (tableti).

Dodatne informacije su dostupne na adresi: <http://mics.unicef.org/>